

DE KOERDEN VOLK ZONDER LAND...

INTRODUCTIE LESPAKKET

Binnen deze lessenreeks wordt de nadruk gelegd op de positie die vrouwen innemen in conflictsituaties. Een belangrijke gedachte hierbij is dat de relaties en machtsverhoudingen tussen vrouwen en mannen en ideeën over vrouwen en mannen hun respectievelijke rollen en positie in de samenleving bepalen. Dit verklaart waarom het oorlogsgeweld vrouwen extra hard treft.

EEN TERUGBLIK

De gelijkheid tussen mannen en vrouwen en hun gelijke participatie in de Verenigde Naties werd reeds in 1945 in het eerste charter van de VN ingeschreven. De effectieve toepassing van dit principe liet echter te wensen over. Zeker vrouwen werden vaak uitgesloten in politieke instellingen en structuren.

Om werkelijke gelijkheid tussen man en vrouw te creëren, zoals principieel voorzien in het charter, zijn aanvullende conferenties en resoluties nodig gebleken. De situatie van vrouwen in conflict en post-conflictsituaties is één van de domeinen waarbij gendergelijkheid niet verwezenlijkt wordt en dit problematisch blijft. Vrouwen werden amper of niet ingezet bij preventieve en curatieve acties rond gewapende conflicten.

VN-RESOLUTIE 1325

De VN heeft deze problematiek 15 jaar geleden (2000) erkent en hieromtrent resolutie 1325 aangenomen. Zo stelt men onder andere dat de participatie van vrouwen bij postconflict-operaties en vredesprocessen verbeterd moet worden en dat men dient te voorzien in educatie van VN-personeel inzake gender. Deze resolutie voorziet ook in de bescherming van vrouwen in gewapende conflicten. De bepalingen van de resolutie omvatten de zogenaamde 'drie P's':

"Implementing [resolution 1325](#) means that women must be central from negotiating peace to delivering justice, from promoting reconciliation to shaping societies after conflict."

Ban Ki Moon - secretaris-generaal van de Verenigde Naties

- participatie en representatie van vrouwen m.b.t. alle facetten van vrede en veiligheid.
- protectie van mensenrechten van vrouwen als groep, met specifieke behoeften en belangen.
- preventie van seksueel en ander geweld en preventie van conflicten.

In hedendaagse conflicten zijn 90% van de slachtoffers burgers. Het merendeel van deze slachtoffers zijn vrouwen en kinderen. Tegenwoordig is het in conflictsituaties gevaarlijker om vrouw te zijn dan militair.

Daarnaast worden vrouwen ook op tactisch vlak gebruikt en zijn is geweld tegen vrouwen een vaak ingezet oorlogswapen. Seksueel geweld tegen vrouwen in gewapende conflicten komt vaak voor en bij conflicten die gevoed worden door extremisme is deze situatie nog erger.

Daar tegenover staat dat de vertegenwoordiging van vrouwen bij het oplossen van conflicten zeer laag is: slechts 8% van de deelnemers aan vredesonderhandelingen zijn vrouwen en in minder dan 3% van de gevallen ondertekende een vrouw effectief een vredesverdrag. Bovendien heeft onderzoek aangetoond dat de betrokkenheid van vrouwen cruciaal is voor duurzame vrede, armoede bestrijding en het bevorderen van welvaart in een land.

TOEPASSING

Vanuit dit oogpunt is Resolutie 1325 VN Veiligheidsraad een mijlpaal in de geschiedenis van de VN. Resolutie 1325 wordt echter niet consequent toegepast. Zelfs als het al wordt toegepast, is het ironisch genoeg binnen defensie, om meer vrouwen in te zetten in militaire acties. Deze kritiek werd al globaal geuit naar aanleiding van 10 jaar Resolutie 1325.

Intussen zijn we opnieuw 5 jaar later en is de situatie nog niet beter. Vrouwen worden amper ingezet bij vredesonderhandelingen en worden in de meeste conflictgebieden amper of niet vertegenwoordigd in de regering. Verkrachting als oorlogswapen blijft problematische proporties aannemen. Conflicten gevoed door extremisme verergert deze situatie nog. Dit uitgangspunt wordt genomen voor de conferentie '[Vrouwenkracht is vredesmacht](#)' op 31 oktober 2015. De toepassing van de resolutie is noodzakelijk om de situatie te verbeteren.

HET LESPAKKET

Dit lespakket zal ingaan op specifieke problemen met betrekking tot de Koerdische kwestie. Het lespakket zal dus niet specifiek op de vrouwelijke kwestie met betrekking tot het conflict inzoomen. Gezien het conflict niet enkel vrouwen treft, leek ons dat ook wat voorbarig.

Niet alles binnen het lespakket is dus integraal voor leerlingen bedoeld. Zowel de achtergrond over VN-Resolutie 1325 als de specifieke achtergrond van het conflict in kwestie zijn eerder duidend voor de leerkracht. Het derde deel, dat focust op de situatie vandaag, daar kunnen leerkrachten en leerlingen mee aan de slag.

Dit lespakket en de bijhorende materie zijn in geen geval volledig. Bij conflicten waarover zoveel gezegd en geschreven wordt, kan dat ook nooit het geval zijn. De bedoeling is echter om leerlingen te laten kennis maken met de wereldproblematiek. Het is dan ook zo dat dit pakket beoordeeld moet worden.

ACHTERGROND KOERDEN

De Koerden zijn een volk in het Nabije Oosten. Het Koerdisch is een Indo-Europese taal verwant met het Perzisch. De meeste Koerden zijn moslim, een heel kleine minderheid is christen. Een bijzondere plaats nemen de Jezidi's (ook Yazidi) in met een godsdienst die tot ver voor de islam teruggaat en veel elementen bevat van het Iraanse Zoroastrisme naast invloeden van het christendom en de islam.

In de middeleeuwen leefden de Koerden onder eigen koningen. Vanaf de 16e eeuw maakten de Koerden deel uit van het Turkse Ottomaanse rijk. Dat Ottomaanse rijk koos in de Eerste Wereldoorlog de kant van As-mogendheden Duitsland en Oostenrijk-Hongarije. Nog tijdens de Eerste Wereldoorlog smeedden de Britten en Fransen plannen om het Ottomaanse rijk te verdelen. Ze spoorden de Arabieren en Koerden met beloften voor toekomstige onafhankelijkheid aan om in opstand te komen tegen de Turken.

KOLONIALE INVLOED

Na de oorlog werd het verslagen Turkse rijk inderdaad opgedeeld, maar volgens de belangen van de westerse mogendheden. De Arabische gebieden werden opgedeeld: Syrië en het latere Libanon kwamen onder Franse invloedssfeer, Palestina, Jordanië en

Mesopotamië (onder de naam Irak) in de Britse invloedssfeer. De grenzen tussen die gebieden waren willekeurig, vaak een rechte lijn op een kaart zonder rekening te houden met de plaatselijke bevolking en hun godsdienst of cultuur.

Zo raakten de Koerden over vier landen verspreid: Zuidoost-Turkije (rond Van en Diyarbakir), Noord-Irak met Mosul en Kirkuk, Noordoost-Syrië en een strook in Iran langs de noordwestelijke grens. De Britten en Fransen traden op als kolonisatoren en pasten een verdeel-en-heers politiek toe.

Niet enkel door de manier waarop ze de gebieden opsplitten, maar ook door in die afzonderlijke gebieden de macht te geven aan plaatselijk religieuze minderheden.

Tussen de twee wereldoorlogen waren er verschillende Koerdische opstanden in Turkije en Irak, maar zonder succes. Na de Tweede Wereldoorlog gingen die opstanden door. In Turkije ontstond de PKK die overging tot een guerrilla en door de VS tot op vandaag beschouwd wordt als een terroristische organisatie. Bij de recentste verkiezingen (2015) behaalde de Koerdische partij in Turkije zowat 17 % van de stemmen.

In Irak verwelkomden de Koerden in 2003 de Amerikaanse troepen. Sindsdien vormt Iraaks Koerdistan in feite een autonoom gebied rond Kirkuk. Syrië erkende geen niet-Arabische minderheden. Koerdische scholen, Koerdische boeken waren verboden. Alleen in Iran waren en zijn de Koerden goed geïntegreerd in de samenleving mede door de verwantschap tussen het Koerdisch en het Iraans.

De Arabische lente die in Tunesië begon in 2010 sloeg ook over naar Syrië. De Syrische president Assad liet gifgas gebruiken tegen de rebellen. De opstand tegen de dictatuur van Assad werd al vlug overgenomen door elkaar bestrijdende groepen van Koerden, sjiïeten en anderen.

In 2014 riepen radicale soennieten van IS (de Islamitische staat) in Irak het kalifaat, een moslimstaat waar de strengste moslimwetten gelden en waarbij de leider – de kalief – beschouwd wordt als opvolger van Mohammed, uit. Die radicaliteit spreekt sommige moslimjongeren aan die zich in Europa uitgestoten voelen. Ze trekken naar Syrië, bereid te sterven voor hun idealen.

EEN WREDE STRIJD

Op 13 september 2014 viel IS de Syrisch-Koerdische stad Kobani bij de Turkse grens aan. Kobani werd ingenomen, maar Koerdische strijders uit Syrië (die al nauwe contacten hadden met de Turkse PKK), Irak en Turkije heroverden Kobani eind januari 2015 met hulp van het Syrisch Vrije Leger en Amerikaanse en Britse speciale troepen.

In Irak keerde IS zich tegen de Jezidi's die ze als duivelaanbidders beschouwen. Al in de zomer van 2014 werden de Jezidi's vervolgd omdat ze duivelaanbidders zouden zijn. Hun dorpen werden verwoest en ze vluchtten naar de heilige berg Sinjar op de Iraaks-Syrische grens. Daar leefden ze in de meest primitieve omstandigheden omringd door hun aanvallers. In december 2014 werden ze ontzet door Koerdische troepen met luchtsteun van de Amerikanen.

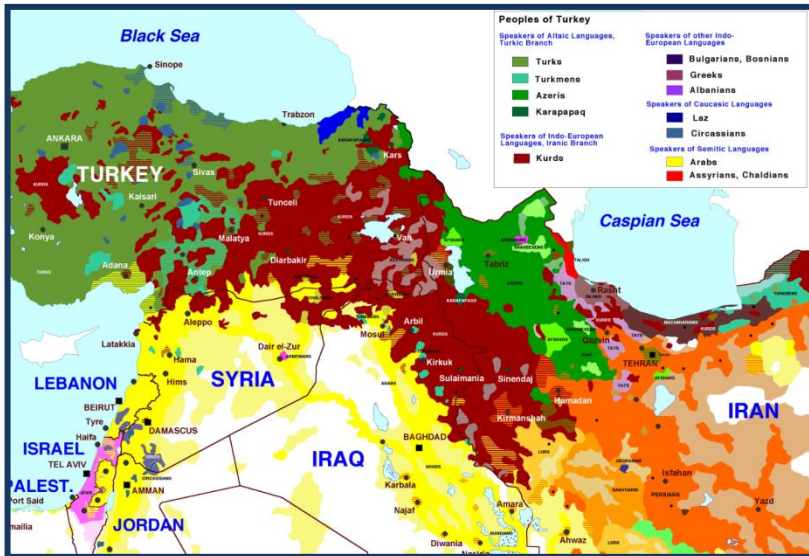
De Turkse regering heeft zich altijd afzijdig willen houden omdat ze IS geen aanleiding wilde geven om ook in Turkije aanslagen te plegen en omdat ze een samenwerking met de

Koerden niet zag zitten. Maar in juli 2015 werd de druk te groot. Turkije kon de vluchtelingenstroom uit Syrië en Irak niet meer aan en die kan alleen beëindigd worden als IS gestopt wordt. In februari waren IS-mannen trouwens al Turkije binnengedrongen en er waren aanslagen in juli 2015. Daarop reageerde Turkije eind juli 2015 met bombardementen op IS in Irak, maar evengoed op kampen van de Koerdische PKK. De aanslagen hielden echter niet op. Zo vielen er in de eerste helft van oktober nog bijna 100 doden bij een aanslag in Ankara.

DE TOESTAND VANDAAG

Omdat we toch eerst een inzicht willen krijgen in de verspreiding van het Koerdische volk. Hebben we hier een kaart met daarop de mix aan volkeren in het Midden-Oosten klaar staan. Vandaag zijn de Koerden de grootste etnische minderheid in de wereld die geen eigen staat hebben. Belangrijke informatie in een notendop ontdek je in het volgende [videofragment](#).

Hoe heet het gebied waar de koerden wone?

In welke landen zien we een grote aanwezigheid van Koerden?

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

“Modern history has not been kind to the Kurdish people”.

Verklaar kort waarom de Koerden zich in 1920, na het verdrag van Sèvres, onheus behandeld voelden.

Waarom keerde Saddam Hussein zich tegen zijn Koerdische landgenoten?

Welke is de grootste interne hindernis voor het realiseren van een grote Koerdische natie?

In welk land hebben de Koerden een grote vorm van autonomie verworven? Waarom worden zij hier door de Amerikanen gesteund?

De vrouwen van het staatloze, Koerdische volk zijn vandaag dubbele slachtoffers van ongelijkheid. Ze zijn het slachtoffer - omwille van hun etnie- van een repressief beleid tegen deze minderheid, zowel in Turkije, Irak, Iran en Syrië. Ze zijn een tweede keer slachtoffer omdat ze vrouw zijn in een door mannen gedomineerd, traditioneel klimaat. Huiselijk en seksueel geweld, en zelfs eremoorden, komen nog te vaak voor in deze hoofdzakelijk moslimcultuur. (90% van de Koerden zijn moslim)

Om te kunnen aanvoelen wat het betekent om op te groeien in een pure mannen-maatschappij kijken we samen naar een fragment uit [A Stranger In Her Own City](#), waarin de dertienjarige Najmia op straat in Sanaa (Yemen) de confrontatie aangaat met een aantal jongeren.

Hebben de jongens enige sympathie voor de dertienjarige Najmia? Hoe laten ze dit blijken?

In het gesprek ontdekken we twee manieren waarop vrouwen worden gediscrimineerd?

Welke argumenten gebruiken deze jongeren om de ondergeschikte positie van de vrouwen te verklaren of te rechtvaardigen?

Ken je nog andere manieren waarop vrouwen binnen de islam gediscrimineerd worden en door mannen gedomineerd worden?

Ben je geïntrigeerd geraakt door dit vrijgevochten meisje, bekijk dan de volledige documentaire.

Deel 1: <https://www.youtube.com/watch?v=5EaHf5JxrBU>

Deel 2: <https://www.youtube.com/watch?v=k3-UhpXlquU>

Wat vrouwenrechten betreft, bestaan nogal wat regionale verschillen binnen Koerdistan. Wat ondenkbaar is in bepaalde delen, is gewoongood geworden in andere.

Een voorbeeld hiervan vind je in [Noord-Irak](#).

Wat is de basis van de welvaart in deze Noord-Iraakse Koerdische regio?

Hoeveel geld looft ISIS uit voor een gevangen Amerikaanse journalist?

Wat is voor een ISIS-strijder het grote verschil tussen gedood worden door een man of een vrouw?

De PKK en de PYD (twee separatistische Koerdische bewegingen) hebben een dubbel doel, een dubbel streven naar emancipatie. Verklaar.

Waarom hebben deze vrouwen besloten om niet te trouwen en om geen kinderen te krijgen?

Bekijk ook het volgende fragment dat ons in het Syrische deel van Koerdistan brengt.

[The brave Kurdish women fighters in Syria](#)

Waarom worden er geen krijgsgevangenen genomen?

Verklaar: "These women believe their weapons make the difference".

Elk van deze vrouwen draagt een kogel bij zich. Waarom?

Lees onderstaand artikel van De Correspondent en bespreek het in de klas.

HOE DE STRIJD TEGEN IS DE KOERDISCHE VROUW EMANCIPEERT

Door Lennart Hofman

Toen Selgan (35) haar ouderlijk huis verliet om zich aan te sluiten bij de rebellen van de YPG, foeterde haar broer tegen haar zus: 'Wat denkt ze wel van zichzelf? Vrouwen die vechten? Ze maakt de familie te schande!' Maar ze was het zat om altijd toestemming te moeten vragen aan de mannen in de familie. En ze had boeken gelezen die haar aan het denken hadden gezet. Van Karl Marx, Emma Goldman, de Turks-Koerdische ideoloog Abdullah Öcalan, tot allerlei naslagwerken over het feminisme.

In een trainingskamp, ergens diep in de bergen tussen Syrië en Turkije, leerde ze schieten en sprak ze avonden aaneen over de door haar gedroomde samenleving, waar vrouwen en mannen gelijk zijn. Nu vecht ze in het noorden van Syrië om die samenleving te verdedigen tegen aanvallen van Islamitische Staat (IS).

'De revolutie gaf me een kans om voor mijn samenleving en mezelf op te komen,' zegt ze in Deriq, een stadje in Oost-Syrië dat onder controle staat van de Syrische Koerden. Ze herstelt er

van een schotwond die ze opliep in het door IS belegerde Kobani, maar ze wil zo snel mogelijk terug naar het front.

'Ik kan niet blijven stilzitten als ik zie wat ze doen: hoofden afhakken, kinderen vermoorden, vrouwen verkopen. Dat geeft me kracht hen te bestrijden. Juist als vrouw. We laten de wereld zien dat we bestrijden waar zij voor staan. Hun filosofie. De manier waarop ze naar vrouwen kijken.'

Een vrouwelijke revolutie

Koerdische strijders vechten in Syrië en Noord-Irak tegen IS. Een groot deel van die strijders is vrouw. In Syrië, waar de Koerden strijden voor een radicaal linkse staat, bestaat op dit moment ruim 35 procent van de strijders uit vrouwen, wat neerkomt op ongeveer vijftienduizend vrouwelijke strijders. In Noord-Irak, waar Koerdische machthebbers een heel andere ideologie aanhangen, helpen PKK-strijdgroepen, die voor ongeveer de helft uit vrouwen bestaan, de voornamelijk mannelijke peshmerga bij hun strijd tegen IS.

Hoewel de Koerden een lange geschiedenis van vrouwelijke strijders hebben, bepalen mannen nog immer het dagelijks leven van de vrouw – wanneer zij het huis mag verlaten, met wie zij trouwt. Daarnaast komt eerwraak geregeld voor en keert de grootste politieke partij in Noord-Irak, de KDP, zich tegen de inzet van vrouwen in de oorlog.

In westerse media worden vrouwen als Selgan vaak neergezet als glamoureuze amazones die onbevreesd vechten voor het voortbestaan van hun volk. Achter dit stereotype gaat echter een heel andere werkelijkheid schuil. Een werkelijkheid waarin vrouwen hun nieuwe toonaangevende rol in de maatschappij aangrijpen om zich van het patriarchale juk te bevrijden.

Het lijkt ironisch, maar de opkomst van het extreem vrouwonvriendelijke IS werkt als een katalysator voor de emancipatie van de Koerdische vrouwen, en ze willen meer.

Tamara Kani (34), een Turkse PKK-strijdster die in Irak vecht tegen IS, noemt de huidige strijd van Koerdische vrouwen tegen IS de grootste revolutie voor en door vrouwen in de geschiedenis van de regio: 'We openen een nieuwe tuin in het Midden-Oosten. In die tuin hebben we vrijheid en we openen de deur voor alle vrouwen ter wereld.'

Wedergeboorte

Voordat de Koerden in de door hen bewoonde delen van Syrië de macht grepen, had de negentienjarige Gulestan nog nooit van vrouwenrechten gehoord. Haar vrijheid hing af van de gemoedstoestand van haar vader en broers, die een wat zij noemt 'rode lijn' trokken tot waar haar vrijheid reikte. Geweld tegen vrouwen was iets waar ze alleen in het geheim met vriendinnen over sprak.

Toen het zich ontluikende Koerdische ministaatje steeds vaker onder vuur van gewapende islamitische groepen lag, sloot ze zich aan bij de YPG, de gewapende tak van de Syrische Koerden.

Urenlang discussieerde ze over politiek en vrouwenrechten. Openlijk dacht ze na over hoe vrouwen zich kunnen wapenen tegen seksueel misbruik. Het was een soort wedergeboorte, zegt ze. 'Ik leerde om te laten zien wat ik voel en daarover te spreken. Dat gaf me een doel in het leven.'

In 2013 organiseerden de gewapende Syrisch-Koerdische vrouwen zich in de YPJ, een gewapende militie die enkel uit vrouwen bestaat. Gulestan, tot dan toe een begenadigd sluipschutter, werd commandant van een twintigkoppig bataljon.

Zelfverzekerd roept ze orders naar haar rekruten, die op een boerenerf in de buurt van Deriq geconcentreerd langsmarcheren.

'Mannen hebben hun emoties vaak niet goed onder controle, rennen soms blind op de vijand af als ze zien dat iemand gewond raakt. Vrouwen denken op die momenten beter na en zorgen ervoor dat we als geheel beter georganiseerd blijven,' zegt ze tussen het roepen van aanwijzingen door.

Haar strijders liggen inmiddels in schiethouding op de grond. Op het slagveld zouden ze nu schreeuwen dat hun tegenstanders het tegen vrouwen opnemen. 'IS-strijders denken dat ze naar de hel gaan als een vrouw hen doodt,' lacht Gulestan.

Zelf schoot ze eens op één dag achttien IS-strijders dood. Maar doden is niet waar het haar om te doen is, benadrukt ze: 'Veel belangrijker is de gedachte dat de vrouw vrij moet zijn. Pas dan kan ze ontdekken wie ze is en werkelijk vrij zijn.'

Facebook – een nieuw gewonnen vrijheid – keert ze inmiddels alweer de rug toe. Het leidt alleen maar af. Make-up – nog zo'n nieuw verworven recht – verfoeit ze als middel om de man te behagen. Westers feminisme noemt ze grotendeels mislukt. Westerse vrouwen kleden zich nog te vaak voor de show. Ze gedragen zich nog steeds als 'een speeltje van de man.'

'We strijden allemaal als vrouw voor onze rechten'

Kolonel Nahida Ahmed Rachid (47) uit Sulaymaniyah, Noord-Irak, is trots op vrouwen als Gulestan. In de jaren tachtig van de vorige eeuw vocht ze al mee met mannelijke peshmerga tegen Saddam Hoessein, in 1996 besloot Rachid met zestien andere vrouwen om de eerste vrouwelijke peshmergamilitie in Noord-Irak op te richten.

'Als vrouwen meer rechten willen, moeten ze ook bereid zijn die te verdedigen,' zegt ze resoluut.

Sommigen steunden haar initiatief, anderen vonden dat vrouwen niet horen te vechten, ervoeren het als gezichtsverlies wanneer een vrouw zonder mannelijke begeleider het huis verliet. Een buurvrouw beschimpde haar toen ze in uniform door de straat liep.

Er is veel veranderd, zegt ze, maar geaccepteerd is het nog niet. Noord-Irak is, ook in vergelijking met Turkije en Syrië, op veel momenten nog uiterst conservatief. Zo is in het westen van de regio het inzetten van vrouwen in de strijd nog steeds ongeoorloofd.

'De mannen daar kijken mij en mijn soldaten niet aan. Zelfs een hand geven is daar nog een taboe,' zegt ze geïrriteerd.

Om hen op andere gedachte te brengen blijft ze druk zetten op de conservatieve politieke partijen. Uren blijft ze praten met islamitische vrouwen die het accepteren dat hun mannen met meerdere vrouwen trouwen. Ze onderhoudt nauwe contacten met talloze vrouwenorganisaties om hun krachten te bundelen. Sinds het begin van de opstand in Syrië staat ze ook in nauw contact met de vrouwen die daar vechten.

'De Koerden in Syrië bezigen een andere politieke ideologie,' verduidelijkt ze. 'Maar onze strijd staat daarboven. Het gaat eerst om vrouwen, pas daarna over wat je geloof is, van welke politieke partij je bent of wat je achtergrond is. Wij strijden allemaal als vrouw voor

onze rechten en voor onze samenleving. Voor die rechten moet je vechten, want ze komen het niet brengen.'

'Jullie hebben ons nodig'

'Wapens zetten onze woorden kracht bij,' zegt Haibat Hama Shokar Qadir (39), een van de honderden vrouwelijke peshmerga die in Noord-Irak actief zijn tegen IS.

'Het islamitische denken, de tradities van de gemeenschap, het idee dat we niet naar buiten mogen. Dat bestrijden we door dit te doen.'

Omringd door een stuk of acht gewapende vrouwen loopt ze over een stuk braakliggend terrein nabij Kirkuk, Irak. Wanneer je de vrouwen aankijkt, kijken ze je recht in de ogen terug. Handenschudden doen ze steviger dan veel mannen dat doen. Niet voor niks: deze details maken deel uit van hun strijd.

'In onze gemeenschap vinden mensen wat wij doen soms te vrij,' geeft ze toe. 'Ik zeg hen dan: op een dag moet een vrouw vrij zijn om jullie huizen en familie te verdedigen. Jullie hebben ons nodig.'

Sinds de vrouwen meevechten, verandert de samenleving, merken ze. Broers die voorheen kritisch waren over hun keuze steunen hen nu, moeders fluisteren hun toe dat ze hier jaren op hebben gewacht, tijdens verjaardagsfeesten drommen vrouwen om hen heen met vragen.

'Duizenden vrouwen zien ons als voorbeeldfiguren en hopen dat er meer sterke vrouwen opstaan en macht naar zich toetrekken. Dat geeft ons kracht om door te gaan,' zegt Qadir. 'We doorbreken muren die nooit meer zullen worden opgebouwd.'

Schietles voor vrouwen

Iets verderop staat zo'n spreekwoordelijke muur. Een delegatie soennitische geestelijken komt haar steun betuigen aan een groep PKK-strijders die de peshmerga bijstaan. De mannen groeten iedereen, de vrouwen slaan ze nadrukkelijk over.

Met felle ogen foetert een klein Turks meisje in een nabijgelegen gebouw: 'Laat ze het vuile werk dan maar zelf opknappen.' Tamara Kani (34), een tengere Turkse vrouw met een rustige oogopslag, glimlacht. 'Het is een oude cultuur, die verander je niet van het ene op het andere moment.'

Toch heeft deze op het eerste oog breekbare vrouw een duidelijk doel voor ogen: vrijheid voor alle vrouwen op de wereld, zo nodig afgedwongen met vuurwapens. Om vrouwen in de regio zelfredzaam te maken geeft ze hun schietles.

‘Ik ben een strijder en zo beschouw ik de wereld. Ik wil de wereld veranderen en dan is het noodzakelijk dat je kunt vechten,’ zegt ze.

Wanneer er een helikopter overvliegt die wordt beschoten door nabijgelegen IS-strijders, vertraagt ze geen seconde.

Kani: ‘Als vrouwen werkelijk gelijk willen zijn aan mannen, dan moeten ze bereid zijn om te vechten, want met alleen praten lukt dit niet.’

‘Dat zag je in Mosul, waar het leger alleen uit mannen bestond. Ze renden weg toen IS oprukte en de vrouwen bleven achter en werden aangevallen. In Sinjar gebeurde hetzelfde, maar in Kobani komen vrouwen voor zichzelf op en vechten ze terug. Zij overleven het en laten aan iedereen zien dat vrouwen vrij en sterk zijn. Wanneer de mannen dat zien vertrekken ze ook niet.’

‘We zijn vrij’

Uitgeput zakt Selgan onderuit op haar stoel in het rusthuis in Deriq. Ze wilde ons, gezien haar schotwond, aanvankelijk vijf minuten te woord staan. Dat werden twee uur.

‘Normaal vragen journalisten alleen of ik met een geweer wil poseren. Het gaat mij om veel meer dan om het doden. We veranderen de samenleving,’ zegt ze zacht.

Haar moeder stuurde haar onlangs een brief, waarin ze schreef: ‘Ik ben trots omdat wat jij doet ons het recht geeft om als vrouw in de gemeenschap op te staan en te zeggen: ‘Wij hebben rechten.’”

Ze vervolgt: ‘Mijn vader was getrouwd met twee vrouwen, daar leed mijn moeder ontzettend onder. Haar leven lang zei ze: ‘Als ik zo oud als jullie was zou ik nooit in dit huis leven. Dan zou ik een revolutionair zijn en vechten voor mijn land.’ Ze heeft het nooit gekund.’

Ze slaat haar ogen op, er verschijnt een glimlach op haar vermoeide, bleke gezicht.

‘Mijn broer is nog steeds boos. Heel erg boos. Maar het was mijn keuze om op te staan, en dat was de juiste keuze. Dit is nu de realiteit. We zijn vrij. Nu kunnen we alles doen.’

Teksten: Nederlandstalige Vrouwenraad, Eric Huyghe, Ludwich Devlieghere, Laurence Depoot en Dries Dehaudt.

Een project van Moeders voor Vrede, in samenwerking met De Nederlandstalige Vrouwenraad, Stad Ieper, Kleur Bekennen en de Universiteit Gent, met de steun van De Provincie West-Vlaanderen.